

چکیده:

برای تحقیق منویات مقام معظم هبری و نزدیک شدن به سبک زندگی اسلامی، ایرانهمه ی دستگاه ها و متولیان امور فرهنگی دینی و همه ی مراکز آموزش و مجامع دانشگاهی و حوزه های علمیه و... باید بسیج شده و با تشکیل اتاق فکر و استفاده از نظریات کارشناسان و صاحب نظران با برنامه ریزی مناسب به این مقوله ی مهم پرداخته و راهکارهای اجرایی آن را بر اساس توانائی ها و ظرفیت های دستگاه خود ارائه نمایند و در این راستا یکی از راهکارهای اجرایی شدن سبک زندگی تبدیل شدن به بحث به گفتمان غالب در کل جامعه است به طوری که همانند مسایل اقتصاد و تورم که دغدغه ی عموم امعه اس و در همه ی محافل خانوادگی و تجمعات از آن صحبت می شود. در بین مردم اهمیت پیدا کند.

در این راستا سازمان تبلیغ اسلامی هم به عنوان یکی از متولیان امور فرهنگی، گفتمان دینی، کارگاه های آموزشی برگزاری مسابقات، جلسات پرسش و پاسخ و... حول محور این موضوع به ارائه ی الگوهای مناسب سبک زندگی اسلامی بر طبق آیات و روایات احادیث و سیره ی پیامبر اکرم(صلی الله علیه و آله) و ائمه ی معصومین(علیهم السلام) پردازد و در کنار آن با راه اندازی سایت ها و تبلیغ از طریق رسانه ها و اجرای برنامه های آموزشی در صدا و سیما، تهیه و ارائه ی محصولات فرهنگی(کتاب نرم افزار، تراکت، تیزر، بنر و...) ارسال پیام کوتاه و... نماید البته همه ی موارد فوق در صورتی نتیجه خواهد داد که به صورت مداوم و برنامه ریزی شده به مرحله ی اجرا در بیاید نه مقطعی.

اولین و مهم ترین گام در جهت موفقیت و رسیدن به نتیجه ی دلخواه این است که از نهاد خانواده شروع شود چه ما با موفقیت در این راه برای دیگر زمینه ها و مسایل مهیا و هموار شده و در حقیقت اصلاح خانواده اصلاح کل جامعه را در پی خواهد داشت.

واژگان کلیدی: الزامات، سبک زندگی، اسلامی، جامعه

بیان مسأله

سبک زندگی اغلب برای بیان روش زندگی مردم توأم با طیف کلی از ارزش ها، عقاید و فعالیت های اجتماعی است. مقام معظم انقلاب در بیانات جمع جوانان بجنورد به خردگرایی، اخلاقی و حقوق به عنوان منبع تولید و تبیین سبک زندگی دین اشاره شد که می تواند خواستگاه تولید مفاهیم، مؤلفه ها و محتوای لازم در سبک زندگی اسلامی باشد. در موضوع سبک زندگی می توان فرصتی از ضرورت های پرداختن به این موضوع را مطرح کرد که هر یک از آن ها مخاطبی خاص دارد و فضای خود را طلب می کند برخی از این ضرورت ها بدین شرح می باشد:

- پیشرفت در سبک زندگی جزء لازم و اصلی تمدن سازی نوین اسلامی می باشد.

- عدم توجه به موضوع سبک زندگی اسلامی راه را برای نفوذ فرهنگ مهاجم غرب مجاز می کند پیشرفت جهانی و گسترش تکنولوژی و به تبع آن رسانه ها و حجم عظیم تبلیغات باعث شده تا یم ایرانی مسلمان در انتخاب و گزینش جزییات زندگی در حوزه ی طرز زندگی نیاز به الگو دارد عدم وجود مصداق ها والگوهای روشن و متناسب در حوزه ی طرز زندگی می تواند و در نتیجه تغییر سبک زندگی انسان را در پی داشته باشد یعنی شخص وقتی نمی تواند نیازهایش را در چارچوب زندگی اسلامی برطرف سازد به سوی سبک زندگی غربی سوق پیدا می کند. دوری کشورما از فرهنگ اسلامی و غرق شدن به فرهنگ مهاجم غرب حتی قشرهای مذهبی که گاهی از روی ناآگاهی می باشد و هم چنین تأکیدات مقام معظم رهبری ما را واداشت تا پیرامون سبک زندگی اسلامی به تحقق بپردازیم و راهکارهای اجرایی برای تحقق یک سبک زندگی اسلامی ارائه دهیم. سبک زندگی اسلامی بحث جدیدی نیست بلکه در زمان معصومین (علیهم السلام) هم به صورت های مؤعظه و احکام و... بیان می شده است ولی پس از سال های طولانی از جنگ جهانی دوم در غرب به صورت جدی مطرح شد اما در ایران پس از اشارت مقام معظم رهبری در سفر به بجنورد از میان مقالات و پژوهش ها به رسانه ها رسید. در این تحقیق بر آنیم تا به سؤالات زیر با توجه به منابع موجود (مقاله دکتر علی اکبر عصار نیا، ۸۰ پرسش اساسی در طراحی الگوی سبک زندگی اسلامی، حمید رضا بصیری الزامات تحقق سبک زندگی اسلامی و سخنران مقام معظم رهبری در جمع جوانان بجنورد، جواب دهیم: ۱- الزامات تحقق سبک زندگی اسلامی چیست؟ - دیدگاه قرآن در روایات در مورد سبک زندگی اسلامی چیست؟ ۲- تفاوت سبک زندگی اسلامی با غربی در چیست؟

برای اجرایی شدن هر طرحی نیازمند ارائه ی راهکارهایی عملی هستیم و در موضوع سبک زندگی اسلامی راهبردهایی اجرایی و الزامات اساسی برای پیاده کردن سبک زندگی اسلامی در جامعه وجود دارد که ما به طور مختصر مواردی را ذکر می کنیم:

- گفتمان سازی در محیط اجتماعی ناظر به رفع آسیب ها

- محور قرا رگفتن سبک زندگی در برنامه ریزی

- آموزش خانواده

- تولید برنامه هایی با محتوای اسلامی رد رسانه های ملی

- عمران مساجد یعنی تنظیم سبک زندگی بر محور توحید

فصل اول:

مفهوم شناسی سبک زندگی اسلامی

مفهوم شناسی سبک زندگی اسلامی

سبک زندگی Lifestyle در معنایی که امروز استعمال می شود مفهومی مدرن و جدید است که حتی تا سر چهار دهه ی پیش وجود نداشت این مفهوم نیز چونان دیگر مفاهیم مدرن در ذیل عالم مدرن و گفتمان تجدد قابلیت طرح و پدیداری عرضه یافته اند.

سبک زندگی اسلامی عبارت است از کلیات دین و احکام و دستورات الهی برای به اجرا در آمدن و رسیدن به هدف نهایی، همان نکات ریز و درشت که در رسائل توضیح المیائل بیان شده غالباً به تبیین یک سبک زندگی اسلامی می پردازد و حلال ها مخلوط سفید و حرام ها مخلوط قرمز را برای ما مشخص می کند که قبول و تلاش برای اجرای آن ها، سبک زندگی اسلامی نامیده می شود.^۱

ضرورت پرداختن به سبک زندگی

ما در کشور خودمان پیش از آن که به تبیین و تبلیغ سبک زندگی نیازمند باشیم، به بیان طرز زندگی برای مردم نیاز داریم. چرا که ملت ما مسلمانند و به خودی خود در یک چارچوب مشخص می کنند جرم و حلال را تمیز می دهند و مراقب اند تا در رفتارشان از ارزش ها عدول نکنند اما پیشرفت جهان و گسترش تکنولوژی و به تبع آن رسانه ها و حجم عظیم تبلیغات باعث شده تا یک ایرانی مسلمان در انتخاب و گزینش جزییات زندگیش در حوزه ی طرز زندگی نیاز به الگو داشته باشد. الگوسازی امروزه بزرگترین دغدغه های محافل فکری است اهمیت این موضوع آن جایی خودنمایی می کند که عدم وجود مصداق ها و الگوهای روشن و متناسب در حوزه ی طرز زندگی می تواند ورود و در نتیجه تغییر سبک زندگی انسان را در پی داشته باشد یعنی شخص وقتی نمی تواند نیازهایش را در چارچوب سبک زندگی اسلامی برطرف سازد به سوی سبک زندگی غربی سوق پیدا می کند.^۲

پس بنابراین، مطالعه ی سبک زندگی با ما ساری می دهد واقعیت زندگی اجتماعی مردم را دریابیم و اشکالات آن را بفهمیم و سبک صحیح زندگی را به دست آورده و آن را ترویج کنیم.

مبانی سبک زندگی اسلامی

۱. علی عبدی، تفاوت شیوه ی زندگی با سبک زندگی، ۱۳۹۱، سخنرانی مقام معظم رهبری در جمع جوانان بجنورد

۲. بیانات مقام معظم رهبری در جمع جوانان بجنورد، ۱۳۹۱، دکتر مهدی صادقی، نگاهی متفاوت بر ضرورت های طرح بحث سبک زندگی، ۱۳۹۱

با توجه به بیانات مقام معظم رهبری در جمع جوانان بجنورد توجه به خردگرایی، اخلاق و حقوق به عنوان منابع تولید و تبیین سبک زندگی دینی می تواند خواستگاه تولید مفاهیم، مؤلفه ها و محتوی لازم در سبک زندگی اسلامی باشد.

خودباوری نقش محوری در سبک زندگی دارد^۱ تغییر سبک زندگی از حیث فرهنگی و محتوایی خود باوری است. یکی از مواردی که سبب دوری ما از سبک زندگی اسلامی شده است تضعیف روحیه ی خودباوری و توانایی های ذاتی و فرهنگی است. این که خود را بشناسیم و به توانایی ها و امکانات خود باور داشته باشیم.

از الزامات محتوایی و فرهنگی تغییر سبک زندگی تولید محتوا است، گاه درباره ی تغییر سبک زندگی مطالبی در رسانه ها مطرح می شود اما به واقع مؤلفه های صحیح آن معلوم و علین نمی شود پس نیاز است که محتوای اسلامی تولید و ترویج شود.

تفاوت سبک زندگی با شیوه ی زندگی

شیوه ی زندگی مفهومی است که در تمامی صورت های تمدنی گذشته و حال حضور داشته است حال آن که مفهوم سبک زندگی مفهومی متأخر است. شیوه های زندگی ناظر بر بینش و منش توأمان زندگی است سبک زندگی از دل شیوه ی بیرون آمده و تولید می شود.

سبک زندگی همان شیوه ی زندگی است هنگامی که در مدل، فرمک و صورتهای خاص و ویژه ای منجمد و متجسد می شود و قالب بندی می شود وقتی شیوه ی زندگی در مدل خاص متعین شده و انضمامی می گردد و از ایده به تعیین می رسد سبک زندگی متولد می شود.^۲

تفاوت سبک زندگی اسلامی با سبک زندگی غربی در خدامحوریست

فرق اساسی سبک زندگی اسلامی با نوع زندگی غرب در این است که تفکر غربی انسان محور^۳ است و می خواهند انسان را جایگزین خدا قرار دهند، اندیشه ی غرب انسان را موجودی صاحب علم و قدرت می داند که توانایی دارد صلاح و سلامت خود را تشخیص داده و در مقام قانون گذاری بر آید اما سبک زندگی اسلامی ذات خداوند متعال محوریت دارد و اندیشه اسلامی

۱. حمید رضا بصیری، الزامات تحقق سبک زندگی اسلامی، ۱۳۹۱

۲. علی عبدی، تفاوت شیوه ی زندگی با سبک زندگی، ۱۳۹۱، دکتر مهدی صادقی، نگاهی متفاوت به

ضرورت های طرح بحث سبک زندگی، ۱۳۹۱

۳. انسان در محور هستی است و تنها به خواست و تمایلات مادی انسان توجه می شود.

بیان احساسات و دلتنگی ها وجود دارد اما «حکمت و اندیشه» نیز در سراسر اشعار آنان گسترده است.^۱

رهبر انقلاب جهاد در زمینه ی اصلاح سبک زندگی را از جمله موضوعات مهمی خواندند که باید در شعر شاعران تجلی پیدا کند و شعر کودک را که متضمن مفاهیم حکمت اسلامی و سیاسی باشد از موضوعات مهم و ضرورت های عرصه ی شعر خواندند در کنار پرورش استعداد های جوان لازم است حکمت های اسلامی و ایرانی در اشعار فارسی کنجانده شود.

رهایی از بحران سبک زندگی با اصلاح ریز رفتارها^۲

ما ایرانی ها روش زندگی خوبی داریم که نقاط قوت و قابل توجهی دارد اگر ما احساس می کنیم دچار بحران در سبک زندگی شده ایم باید روی همین ریز رفتارها دست بگذاریم.

بی تفاوتی مخاطبان به جابه جایی های عجیب و غریب

نمایگاه ها د رمساجد و مصلی ها ولی نماز جمعه ها یا نماز جماعت ها در دانشگاه ها برگزار می شود که خیلی از کارهای ما جابه جا شده و ما توجه نداریم و هم چنین مراسم ختم به تالار رفته و عروسی ها به گلزار شهدا.

مقاومت در برابر انجام رفتارهای درست نه این که با یک حرف از دیگران از اندیشه ی صحیح خود برگزید.

اجرای فرهنگ را دانه دانه اصلاح کنیم.

برای اصلاح نباید به دنبال کل بنای فرهنگ برویم باید اجرهایش را دانه دانه اصلاح کنیم. هر گوشه اش اصلاح شود کم کم همه چیزش اصلاح می شود باید سادگی را ترویج داد و هم چنین احساس ارزشمند بودن را.

راهبردهایی اجرایی اصلی برای پیاده کردن سبک زندگی اسلامی در جامعه^۳

۱. سخنران مقام معظم رهبری در حضور شعرای فارسی کوی افغانستان، تاجیکستان و هندوستان د رحسینیه ی امام خمینی (ره) شب میلاد امام حسن مجتبی (علیه السلام)

۲. سخنرانی شهاب مرادی در غرفه ی خبرگزاری مهر مانده د رنمایشگاه نوزدهمین نمایشگاه مطبوعات، ۱۳۹۱/۱۱/۲۸

۳. ندیمی، سبک زندگی اسلامی (مقاله و طرحی در راستای سبک زندگی اسلامی)، ۱۳۹۱

یکی از قسمت های مهم هر مدل و برنامه، راهبردهایی است که ان برنامه برای پیاده سازی و تحقق اهداف، طراحی کرد، و این راهبردهایی توانند قسمت قابل توجهی از جنبه های پیاده سازی و محقق شدن سبک زندگی اسلامی را به پیش ببرند.

الف) گفتمان سازی در محیط اجتماعی ناظر بر رفع آسیب ها: ایجاد یک گفتمان عمومی در فضای یک جامعه و حساس شدن و فعال شدن آحاد جامعه می تواند نقش مهمی در تحقق سبک زندگی اسلامی داشته باشد. توجه ویژه به مردمی سازی و فعال شدن عموم مردم به ویژه جوانان و تشکل های جوانانه، سهم مهمی را به خود اختصاص داده که لازم است به میدان آورده این بدنه ی گسترده وبا انگیزه و انقلابی در برنامه ریزی ها به شکل جدی لحاظ شود.

بدیهی است هم پای این بدنه مردمی، نقش اتاق های فکری، اتاق های عملیات و از همه مهم تر اتاق فرماندهی بسیار حائز اهمیت می باشد.

ب) محور قرار گرفتن سبک زندگی در برنامه ریزی: برای داشتن یک برنامه ریزی صحیح و فرهنگ سازی مناسب در هر یک از موضوعات سبک زندگی، لازم است به تمامی لایه های مؤثر در فرهنگ سازی هم چون باورها، ارزش ها، هنجارها، نگرش ها، قوانین، ساختارها، فضاها، ابزارها، محصولات مصرفی و نمادها توجه شود تا فرهنگ سازی به صورت واقعی و عینی رخ دهد و غفلت از هر یک از این لایه ها، آن نتیجه ی مطلوب را به دنبال نخواهد داشت. نکته ی قابل توجه در این موضوع، توجه به لایه ی قوانین و ساختارهاست.

نتیجه گیری

برای تحقق منویات مقام معظم رهبری و نزدیک شدن به سبک زندگی اسلامی ایران همه ی دستگاه ها و متولیان امور فرهنگی، دینی، و همه ی مراکز آموزشی و مجامع دانشگاهی حوزه های علمیه حتی خانواده ها و رسانه ها باید بسیج شده و با تشکیل اتاق فکر و استفاده از نظریات کارشناسان و صاحب نظران با برنامه ریزی مناسب به این مقوله ی مهم پرداخته و راهکارهای اجرایی آن را بر اساس توانائی ها و ظرفیت های دستگاه های خود ارائه دهند.

منابع و مأخذ

* قرآن کریم

* نهج البلاغه

۱- ارباب سلیمانی، حمید رضا، اصلاح تفکر، نخستین گام در مسیر یافتن سبک زندگی ایرانی - اسلامی است، ۱۳۹۲

۲- انسان در محور هستی است و تنها به خواست و تمایلات مادی انسان توجه می شود.

۳- بصیری، حمید رضا، الزامات تحقق سبک زندگی اسلامی، ۱۳۹۱

۴- بیانات مقام معظم رهبری در جمع جوانان بجنورد، ۱۳۹۱، دکتر مهدی صادقی، نگاهی متفاوت بر ضرورت های طرح بحث سبک زندگی، ۱۳۹۱

۵- حجت الاسلام سعید مهدوی امین، تفاوت غرب با اسلام در سبک زندگی، گروه اینترنتی و رهبران ولایت کرمانشاه، ۱۳۹۱

۶- خنیفر حسین، و مژده حسینی، نشر هاجر، قم، ۱۳۹۰، ص ۱۲

۷- رضوان حسن زاده آهنگر، سبک زندگی اسلامی از نگاه امام جواد(علیه السلام)، ۱۲ مهر، ۱۳۹۲

۸- سخنران مقام معظم رهبری در حضور شعرای فارسی کوی افغانستان، تاجیکستان و هندوستان د رحسینیه ی امام خمینی(ره) شب میلاد امام حسن مجتبی(علیه السلام)

۹- سخنرانی آیت الله کعبی، عضو مجلس خبرگان رهبری در نشست علمی - فرهنگی، با موضوع سلسله درس های اخلاق اسلامی در مدرسه ی علمیه ی الزهرا(سلام الله علیها)، ۱۳۹۱، محمد هادی، قهار نقش طلاب در تحقق تمدن اسلامی، ۱۳۹۲

۱۰- سخنرانی شهاب مرادی در غرفه ی خبرگزاری مهر مانده د نمایشگاه نوزدهمین نمایشگاه مطبوعات، ۱۳۹۱/۱۱/۲۸

۱۱- عبدی، علی، تفاوت شیوه ی زندگی با سبک زندگی، ۱۳۹۱، دکتر مهدی صادقی، نگاهی متفاوت به ضرورت های طرح بحث سبک زندگی، ۱۳۹۱

۱۲- عبدی، علی، تفاوت شیوه ی زندگی با سبک زندگی، ۱۳۹۱، سخنرانی مقام معظم رهبری
در جمع جوانان بجنورد

۱۳- گفت و گوی سید علی سرابی قائم مقام شورای عالی قرآن کریم با خبرگزاری بین المللی
قرآن(یکنا) شعبه ی فارس

۱۴- مجله ی پرسمان، شماره ی ۱۱۹، ۱۱۸، ۱۳۹۱، ص ۲۸

۱۵- میرزا بیگی، علی، عمران مسجد یعنی تنظیم سبک زندگی بر محور توحیر، ۱۳۹۲، نکونام،
مساجد عهده دار ترویج سبک زندگی اسلامی شد، سخنرانی به گزارش خبرنگاری رسا در شهر کرد،
۱۳۹۲/۰۵/۳۰

۱۶- ندیمی، سبک زندگی اسلامی (مقاله و طرحی در راستای سبک زندگی اسلامی)، ۱۳۹۱

۱۷- هادیان، مراد، ازدواج اسلامی، مقومه ی تیجاد سبک زندگی ایران اسلامی است، ۱۳۹۲